



# SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik

## Postbus 2235

## 6201 HA Maastricht

---

### Het SOK-bestuur:

Rob Heckers	Voorzitter	043-343 81 71	<i>robmac@planet.nl</i>
Hans Ogg	Secretaris	040-291 05 55	<i>hans@ogg.nu</i>

---

### SOK-ledenadministratie:

Ger Beckers, Moesdaal 65, 6228 HX Maastricht, Telefoon: 043 - 367 08 57, E-mail: *pghbeckers@ziggo.nl*

---

### SOK-adres secretariaat:

Hans Ogg, Raadhuisstraat 31, 6336 VH Hulsberg, Telefoon: 040 - 29105555, E-mail: *hans@ogg.nu*

---

### E-mail SOK:

*sok@nhgl.nl*

---

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica". *www.subbrit.org.uk*

---

### Bestuur Stichting ir. D.C. van Schaik:

Wilfred Schoenmakers	Voorzitter	043 - 344 07 41	<i>wilfred.schoenmakers@home.nl</i>
Moses Rathbun	Secretaris	043 - 363 64 40	<i>mrathbun@kpnmail.nl</i>
Jim Janssen	Penningmeester	06 - 5268 34 60	<i>mail@jimjanssen.nl</i>

---

### Stichting ir. D.C. van Schaik:

*www.vanschaikstichting.nl*

---

### Technische Commissie Stichting ir. D.C. van Schaik:

Olav Hensing, Mgr. Soudantstraat 5, 6226 GC Maastricht. Telefoon: 06-557 78 846

---

### Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, telefoon: 00 - 3212-454 059  
E-mail: *tbreuls@telenet.be*

---

### Redactie SOK-Info:

John Hageman, Op de Bannet 47, 6223 GD Itteren, telefoon 043-3645419  
E-mail: *john.hageman@planet.nl*

---

### De SOK op Internet:

*www.sok.nl*

---

### SOK-ledenpasjes:

SOK-leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is.  
De aanvraag moet vergezeld van een pasfoto bij de secretaris worden ingediend.

---

### SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2<sup>e</sup> vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.  
Aanvang 19.30 uur.

---

### Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-Info.

---

**Voorpagina:** Gangen in de Aardappelenberg (foto: Rob Heckers)

# Nieuwe leden en adreswijzigingen

## Adres wijziging:

lidnummer NHGL: 1044  
H.H.M. Geurts  
Gouverneur Houbenstraat 11  
6336 AC Valkenburg  
045-4053281

## Nieuwe leden:

lidnummer NHGL: 10412  
Robin Hartwijk  
A.Frederikshof 26  
1444 ER Purmerend  
0299-373352  
hartwijk@xs4all.nl

## Nieuw e-mailadres:

Beste lezer,  
Sinds kort heb ik een nieuw e-mailadres:  
sonnie@johncaris.nl . Mijn huidige  
Troglocaris e-mailadres kan je vanaf nu dus  
niet meer gebruiken.

John Caris

## Programma ledenavond 10 januari 2014

### Boven- en ondergrondse verkenningen in de Languedoc – Roussillion

Frankrijk is niet alleen rijk aan duizenden kalksteengroeven, maar biedt ook plaats aan talloze andere mijnbouwkundige sites. Het is echter niet altijd even gemakkelijk de sites op te sporen, laat staan er een (ondergrondse) bezoek aan te brengen. Alan Claessens en Ton Breuls deden heel wat spuurwerk op internet en op topografische kaarten om de soms goed verborgen ondergrondse juweeltjes te (her)ontdekken. Tijdens hun vakantie in de Languedoc – Roussillion “vonden” ze een rijk gamma aan verlaten bariet-, koper-, gips, en ijzermijnen. Het resultaat van een week zwoegen op steile hellingen, langs diepe gaten en door doornig struikgewas wordt in een korte lezing verwoordt door Ton Breuls en Alan Claessens.

### Vordering der werken St. Pietersberg No. 1, 2 en 3

In het jaar 1880 werd door het Staatstoezicht op de Mijnen metingen verricht in de Sint Pietersberg, met als doel een plattegrond te maken van de verschillende werkplaatsen in de gangenstelsels die wij nu kennen onder naam Zonneberg en Slavante. Tot 1917 werden de metingen bijgehouden in het “Register van de vordering der werken in de onderaardsche steengroeven St. Pietersberg No. 1, 2 en 3 gelegen in de gemeente St. Pieter”. De meetgegevens en commentaren zijn een belangrijke bron van informatie over de mergelontginningen in genoemde periode. Het uitlezen van de gegevens is tijdrovend en soms bijzonder ingewikkeld. Kevin Amendt laat zien wat hij tot nu toe met deze gegevens heeft gedaan.

John Caris verhaalt over zijn **ontdekking van een reeks landmetertekens** in de Zonneberg.

## Ledenavond 8 november

Ed de Groot hield een lezing over de geschiedenis ( en de vóórgeschiedenis in de 19de eeuw) van het Natuurhistorisch Museum (start 1912, voorjaar 1913) en het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (start 1910).

Als oud-werknemer en dus ook onderdeel van diezelfde historie schotelde hij ons een verrassend gedocumenteerd relaas voor van de ontwikkeling van museum en genootschap tot op de dag van vandaag.

Ondanks dat een cascade, een caleidoscoop van informatie over jaartallen, de voorlopers (wegbereiders), personen, feiten, studiegroepen (o.a. de SOK), tentoonstellingen, ontwikkelingen, vondsten, periodieken, publicaties, etc. deze avond over ons heen raasde, wist Ed toch op zijn gekende, rustige en erudiete wijze de juiste lijn en dus de draad van zijn verhaal in het oog te houden.

Zijn lezing was een plaatjesboek, maar wel een met een persoonlijk verhaal; een verhaal over de personen die aan deze ontwikkeling hebben meegewerkt, onlosmakelijk verbonden zijn. Opmerkelijk m.i. was de voelbare warmte waarmee Ed geëngageerd over de diverse personen sprák.

Rector Jos Cremers, florist de Wever, de kanonnen de Bosquet - Binkhorst van den Binkhorst-Casimir Ubaghs- Minckelers, archeoloog Beckers, vlindervanger majoor Rijk, vogelaar Nilissen, pater Schmitz, Pieter en Leo Bels, van Schaik, mevrouw Minis-van de Geijn, Wasmann, Thijsse, De Wever, stenendokter Jeuf en Werner Felder, Douwe de Graaf, bulldozer en geoloog Montagne, Kruytzer, Piet van Nieuwenhoven, Jan Vollers, Casselli, Bart en Stefan Graatsma, Martin Bless, Henk Hillegers, etc. etc.

Een gedegen lezing die geen moment verveelde.

Voor wat de inhoud van Eds lezing betreft is het eventueel relevant om de twee navolgende publicaties door te nemen: Maastrichts Silhouet, nr. 80, Natuurhistorisch Museum Maastricht, Léon Minis.

1910-1985, Kroniek van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, E.Pelzers en F.S. van Westreenen.

John Hageman

## Een beestenboel, oftewel een boel beesten

Gelukkig komt er steeds meer belangstelling voor de beestjes die men in een groeve kan aantreffen, waarbij nog steeds de interesse voor de vleermuizen het overgrote deel opeist. Dankzij de diverse artikelen die John Hageman heeft gewijd aan andere in de groeve voorkomende diersoorten, we hebben het dan niet over de diersoorten met een hoog aibaarheidsgehalte maar over de geleedpotigen, komen deze gelukkig ook steeds meer aan bod.





In het kader van de onderzoeksmethode 'het onderzoek naar de ontginning van een groeve' maken de schrijvers van dit artikeltje geregeld tripjes naar hiervoor in aanmerking komende groeves. Zo ook op deze koude maar redelijk zonnige vrijdag eind november. Gekozen was voor het gebied rechts van de brug over het kanaal bij Grand Lanaye.



De berghelling van 'Thier des Vignes' met rotspartijen en ingangen van de onderaardse groeven is vooral ontstaan door menselijk toedoen (afgraving in dagbouw en aanleg van het Albertkanaal). Het gebied is interessant omdat het een indruk geeft hoe het landschap uitzag bij de Maasberg, tussen de Nederlands-Belgische grens en Lichtenberg. De berghelling is helaas door de afgraving van de ENCI verloren gegaan.

Aangekomen, met foto toestel en schrijfblok in de aanslag, werd het eerste aan de linkerkant gelegen grotje bekeken. Op een zeer kleine oppervlakte, enkele vierkante meters, telden we op het plafond naast enkele soorten vliegen wel zo'n 80(!) roesjes en 1 hopsnuituil. Een leuke vondst.

Bij het rechts ernaast gelegen dubbelgrotje, bestaande uit twee grotjes boven elkaar, werd de ingangspartij goed bekeken, waarbij speciaal gelet werd op blokbreeksporen aan de buitenwand van het bovenste grotje. Deze waren daar ruimschoots te vinden, evenals tientallen spleten in het mergelgesteente.

Al speurend in zo een zeer smalle speet, juist gelegen buiten de ingang van de groeve, werd een wirwar van insectenlijfjes en wriemelende pootjes gezien, niet enkelen of tientallen, neen, wel honderdtallen! Het waren insecten die als een cluster samenklonterden, waarbij het leek alsof ze zich zo tegen de kou wilden beschermen.

Het was ons niet bekend dat deze beestjes met grote regelmaat in de ingangspartijen van een

groeve voorkomen en zeker niet in deze aantallen. Buiten dat ene cluster werden in andere spleten en holten nog een tiental clusters gevonden, waar het krioelde van de beestjes.

Wetende dat we ons nu op glad ijs begeven proberen we hier deze beestjes toch op naam te brengen. Zeer waarschijnlijk betrof het hier insecten die behoren tot de orde van de Coleoptera en specifiek behorende tot familie van de Coccinellidae. Voor de leek: het betreft dus beestjes die behoren tot de kevers en specifiek tot de lieveheersbeestjes. In Nederland schijnen een zestal soorten voor te komen, met een lengte tussen de 2 en 10 mm. Een soort kan vleesetend of plantenetend zijn.

Waar onze gevonden exemplaren toe behoren laten we aan de deskundige over. Het lieveheersbeestje heeft een verdedigingsmechanisme dat “reflexbloeden” heet. Mocht een vogel een lieveheersbeestje willen verorberen dan produceert het een geelkleurige stinkende en bitter smakende vloeistof, wat de eetlust natuurlijk niet bevordert. Voorafgaande info kwam tot stand dankzij Wikipedia.

Rest ons alleen nog maar een bewijs van onze vondst te tonen en spreek ons s.v.p. niet aan op de precieze aantallen van de aangetroffen exemplaren. De foto's tonen twee vindplaatsen. Een prachtig kleurtafereel, hier helaas weergegeven in zwart-wit.

Zo troffen wij de volgende kleurcombinaties aan:

- Geel met zwarte stippen.
- Bruingeel met zwarte stippen.
- Rood met zwarte stippen.
- Oranje met zwarte stippen.
- Zwart met rode stippen.
- Oranjerood zonder stippen.
- Geel zonder stippen.

Peter Jennekens en Kevin Amendt

Naschrift redactie: In 2006 kreeg ik via toenmalig SOK- bestuurder Rik Bastiaens een verzoek van Antoon Loomans toegestuurd of ik aandacht wilde besteden aan het overwinteren van lieveheersbeestjes in grotten. De heer Loomans meldde zich namens de Plantenziektenkundige Dienst uit Wageningen.

Hij was vooral geïnteresseerd in de aanwezigheid van het Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje, *Harmonia axyridis* (Pallas).

Deze soort, afkomstig uit de plantenbescherming, breidt zich ook buiten in de “vrije natuur” in Nederland steeds meer uit en men wilt zicht krijgen op de verdere verspreiding van deze nieuwe soort voor de Nederlandse fauna.

De clusters lieveheersbeestjes behoren inderdaad benoemd te worden als Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje.

Mooie waarneming, heren!

## Un feu magique

Hierbij een foto, de tekst en de vertaling van een opschrift in het Noordelijk stelsel van de Sint Pietersberg.

Een van onze kennissen (lerares Frans) heeft het vertaald, nadat we haar hadden uitgelegd hoe een carbidlamp werkte.

Een goede lezer heeft geen verdere tekst en uitleg nodig!  
(met dank aan Henry Geelen en familie)

<i>Les magiciens</i>	<i>de tovenaars</i>
<i>maîtres de</i>	<i>meesters van</i>
<i>ces lieux</i>	<i>deze plekken</i>
<i>ont bu le vin</i>	<i>hebben wijn gedronken</i>
<i>et ont caché</i>	<i>en hebben in de</i>
	<i>flessen</i>
<i>dans les</i>	<i>een magisch vuur</i>
<i>bouteilles</i>	<i>verborgen</i>
<i>un feu magique</i>	<i>dat men slechts</i>
<i>qu'on ne peu</i>	<i>kan aansteken met</i>
<i>allumer qu'avec</i>	<i>het water dat ze hebben</i>
<i>l'eau qu'ils ont laissée</i>	<i>achtergelaten</i>

Jan en Martha van de Ven

## Correctie

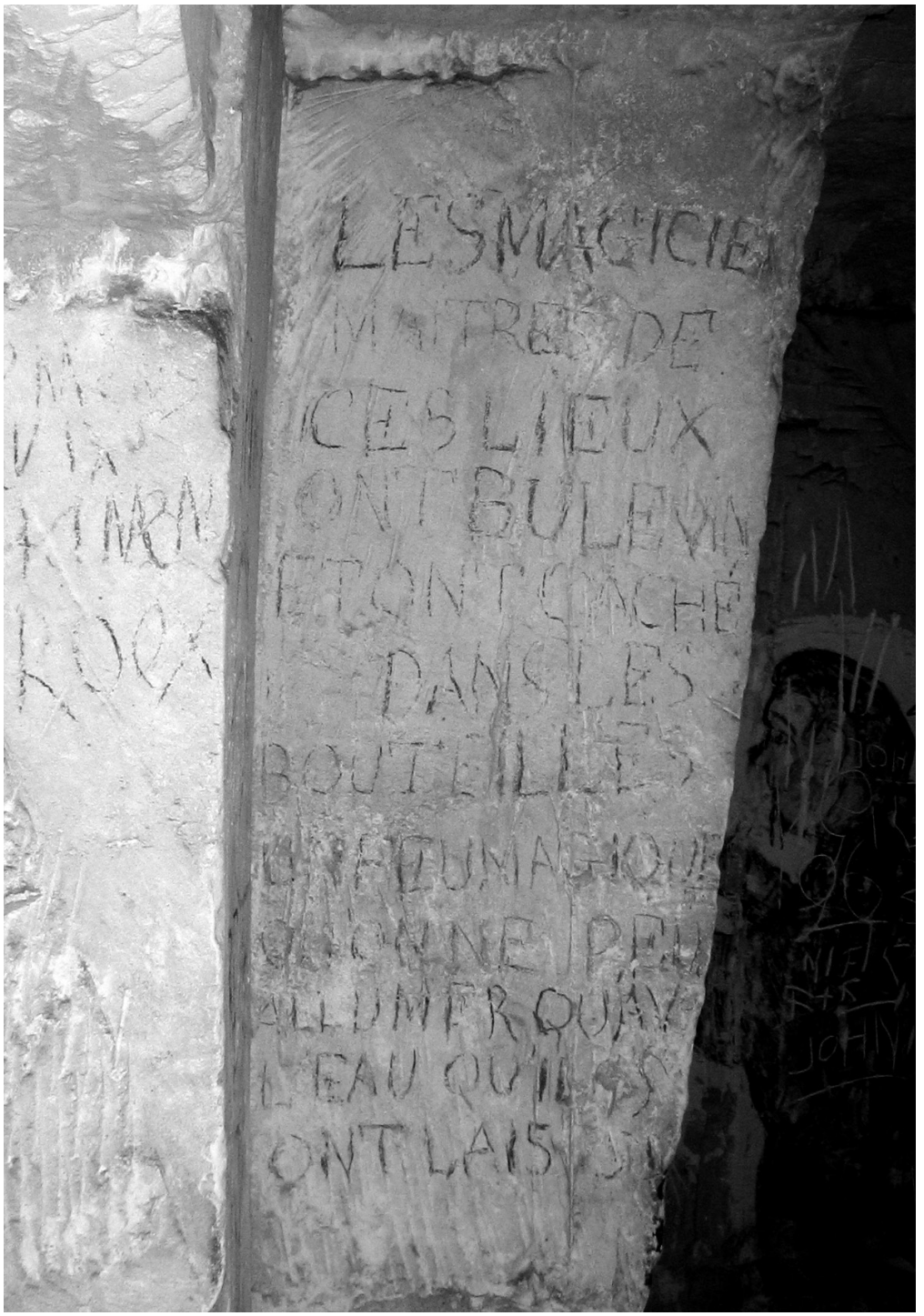
[[aanpassing verwerkt](#)]

In mijn artikel over een mysterieuze afbeelding dat in de vorige SOK-Info verscheen is een vervelende fout geslopen. Het regeltje “toen bestond de ENCI al” moet natuurlijk zijn “toen bestond de ENCI nog niet”!

Ik dank iedereen die mij hierop heeft gewezen. Een teken dat de SOK-Info wordt gelezen.

Rob Heckers





LES MAGICIENS  
MAITRES DE  
CES LIEUX  
ONT BULEVARD  
ET ONT COACHE  
DANS LES  
BOUTEILLES  
UN FEU MAGIQUE  
QU'ON NE PEUT  
ALLUMER QU'AVEC  
L'EAU QU'ILS  
ONT LAISSE

## Coïtus

Onlangs kon ik aan mijn verzameling erotica in de onderaardse kalksteengroeven een nieuwe vondst toevoegen. En wat voor een!

Aangetroffen in het Noordelijk gangenstelsel van de Sint Pietersberg en wel in de bovenste, eerste ontginning. In identiek krijt geschreven als de telramen van de blokbrekers erom heen en te dateren eind 16de, begin 17de eeuw. Meest waarschijnlijk: laat 16de eeuws.

Afbeeldingen van coïtussen in de kalksteengroeven zijn uiterst zeldzaam en specimen uit die tijd moeten letterlijk met een lampje gezocht worden.

John Hageman



## Vleermuizen determineren

De volgende twee vleermuizen worden soms bij de jaarlijkse éénmalige wintertellingen als moeilijk te determineren beschouwd.

Als je maar op één kenmerk let kun je gemakkelijk in de fout gaan. Daarom de navolgende tabel.

nb: de Baardvleermuizen worden niet onderscheiden in *Myotis mystacinus* (de Gewone baardvleermuis) en *Myotis brandtii* (de Bruine baardvleermuis of Brandts vleermuis), daarom *Myotis spec.*

Zie volgende pagina voor een overzicht!

## **Watervleermuis**

*Myotis daubentonii*

rose

lichtbruin, bruin  
meer rond, > 90°  
stomp  
twee neusknobbels

rossig bruin

kortere oorschelp, bredere  
top  
klein, glimmend  
afgeronde vorm  
rond, breed van voren

tragus kort, vrij stomp

bruin

groot, grof

fors, borstelige haren  
“bouwwakkerhandjes”

rossig  
bruin

duidelijk gemarkeerd  
grijswit

te verstoren, reageert op  
zacht blazen

soms “tegen de muur  
gesmeten”, dan rommelig  
hangbeeld

## **Baardvleermuis**

*Myotis spec.*

donkerbruin

zwart, “snorretje”  
(baardvleermuis)  
spits, 90°, driehoekig  
gelijkzijdige driehoek  
opgezwollen, smaller  
spitser

gitzwart, dof

hoekige vorm  
langere, smallere top  
top iets omgebogen  
bocht in oor  
smal, spits van vorm

rechte, lange, puntige tragus

zwart

klein, slank, fragiel, zwart

geelbruin

grijswit

niet

nooit  
altijd keurig symmetrisch

snoet

oren

armen

voeten

rug

buiik

John Hageman

## B. Faujas Saint Fond

Beste lezer,

Mijn tante, de vrouw van Werner Felder, had nog een 4-tal sets liggen van de boeken: Natuurlijke historie van den Sint Pietersberg deel 1 en 2 door B. Faujas Saint Fond (uit het Frans vertaald door J.D. Pasteur).

Het gaat om een herdruk uit 1981 door de afdeling Limburg van de Geologische Vereniging Nederland.

De boeken zijn zo goed als nieuw.

Werner heeft ze destijds samen met Fons Horbach (boekbinder) geproduceerd voor de Geologische Vereniging en ik vermoed dat dit het restant is van de voorraad. Het leek me wel iets waar SOK-leden mogelijk in geïnteresseerd zijn. Mijn tante wil ze van de hand doen voor € 60,- per set.

Geïnteresseerden kunnen een e-mail sturen naar: w.felder@home.nl. De boeken kunnen afgehaald worden (in Vijlen) of verzonden. Bij verzending zijn de portokosten voor de koper (€ 6,75).

Wiel Felder

## de Grottenschietmot, de Grottenkokerjuffer



In “De Digitale Kokerjuffer”, jrg 9, nr.16, okt. 2013 (de digitale nieuwsbrief van de EIS – werkgroep Trichoptera) staat op de bladzijden 17 t/m 20 het groeven gerelateerde artikel van Casper Zuyderduyn en David Tempelman:

“Schietmotten in grotten: massale aanwezigheid van *Stenophylax permistus* in een aantal Limburgse onderaardse kalksteengroeven”

Naar aanleiding van een oproep van de eerste auteur in 2013 onder vleermuistellende leden van de zoogdierwerkgroep heeft uw redacteur gereageerd en zijn talloze gedocumenteerde waarnemingen (en de waarnemingen die bergloper vrienden deden toekomen!) aan hem ter beschikking gesteld met relevant foto materiaal.

Het voorkomen van deze schietmot in de groeven was voor de auteur een vraag; hij wilde weten of de vleermuistellers ze wel eens in kelders, bunkers of kalksteengroeven aangetroffen hadden en hij was verbaasd over de frequentie waarmee we ze, vooral in de zomermaanden, in vele groeven zien en in wat voor aantallen.



In het bovenvermeld artikel wordt nader ingegaan op de interessante leefwijze van deze insecten en het voornamelijk voorkomen in “onze grotten” in de zomermaanden wordt als volgt verklaard:

“ Veel schietmotten hebben een diapause (= tijdelijke inactiviteit bij insecten, een soort “zomerslaap”) als adult (= volwassen dier). Daarbij ontwikkelen de genitaal organen zich geleidelijk, kennelijk onder invloed van de daglengte. In de zomer verdwijnen de volwassen dieren uit de omgeving van het water en vliegen ze het bos in, om zich daar in de ondergroei op te houden; sommige soorten verkiezen grotten. Zodra de dagen korter worden, komen de genitalia tot wasdom en gaan de dieren naar het water terug, waar ze paren en hun eieren afzetten.”

Dat wil dus zeggen, ik neem de draad weer op, dat de larven zich in de wintermaanden onder water ontwikkelen in hun individuele kokertjes( daar komt de andere naam: kokerjuffers vandaan ) om in het voorjaar als volwassen dieren gevleugeld het luchtruim te kiezen. En dan kan de levenscyclus weer van voor af aan beginnen!

Artikel lezen? Internet: “De Digitale Kokerjuffer – EIS – Nederland (4okt. 2013)

John Hageman

## **Meet the underground press**

**“De aagten van Jabeek”** (*Dagblad de Limburger van 19 oktober 2013*): het zijn wel geen mergelgrotten, maar de beide Limburgen kennen nóg een bijzonder uniek ondergronds fenomeen: **AAGTEN**. Onderaardse gangen en holen waarin de bevolking zichzelf en/of haar bezittingen in veiligheid bracht in tijden van gevaar. Ze dateren voornamelijk uit de 17<sup>e</sup> eeuw en zijn van tientallen plaatsen bekend. Maar lang niet alles is ontdekt. Ze waren over het algemeen heel eenvoudig van constructie: nauwe gangen, uitgegraven in de stevige leem- of kleibodem, die van een goed verstopte plek in of nabij een boerenhoeve naar ondergrondse “kamertjes” leidden.

**“Geen lichtshow grot met kerst”** (*Ddl van 7 november 2013*): er komt met kerst geen licht-en-geluidshow in de **GEMEENTEGROT**. Volgens het inrichtend bedrijf is er meer tijd nodig om de show voor te bereiden. Met dit initiatief had de gemeente meer bezoekers naar de groeve willen lokken. De gemeenteraad is onaangenaam verrast door het uitstel, maar het is niet haalbaar om voor 15 november, als de kerstmarkt opengaat, een goede show te maken. Daardoor zal de gemeente dit jaar 160.000 euro aan extra inkomsten missen. Men gaat er nu vanuit dat de lichtshow in april, bij de start van het nieuwe toeristenseizoen, klaar is.

**“Ondergrondse arbeidsvitaminen”** (*Ddl van 12 november 2013*): het ruikt al naar kerst in het ondergrondse Valkenburg. Alleen al in de **FLUWEELENGROT** zijn zo'n tweehonderd kerstbomen naar binnen gesleekt. Buiten ligt nog een zee aan kerstbomen, die rond de grot moeten worden opgezet. Voor de opening van de kerstmarkt zijn bergen werk verzet. Maar er is nog veel te doen. Er wordt getimmerd, gezaagd, er klinken arbeidsvitaminen. Een verdwaalde vleermuis fladdert paniekerig tussen de kerstverlichting, terwijl een jongeman de kerstbomen met een pluk watten voorziet van sneeuw, die hier onder de grond nooit gaat vallen.



**“Gezocht: een Heilige Barbarategel”** (DdL van 13 november 2013): als verzamelaar van alles over de Heilige Barbara heeft hij in het verleden al eens een oproep gedaan in de rubriek “Wie Helpt”. We kennen hem onder andere ook als (oud)- medewerker van Staatstoezicht op de Mijnen, en hij heeft in het verleden ook al eens een lezing voor de SOK gehouden over zijn hobby en kennis daarover, maar nu is *good old* **Wiel MISERÉ** al geruime tijd op zoek naar een tegeltableautje waarop de Heilige Barbara, samen met een mijnwerker en een **blokbreker**, staat afgebeeld. Het tegeltje is uitgegeven door de parochie HH Barbara en Nicolaas in Valkenburg aan de Geul. Kunt u hem blij maken? 045-531232.

**“De onderwereld van Moskou”** (DdL van 26 november 2013): we weten het van Praag, van Parijs, van Napels en van andere steden, maar velen zullen niet geweten hebben van de ruim bemeten ondergrond van Moskou. Onder de drukke straten en pleinen bevindt zich ook daar een zo goed als geheime en verborgen wereld, waarin jonge Moskoviëten via putten afdalen naar ondergrondse rivieren en kanalen (zo’n 130 onder de stad!), maar er zijn ook nog een apart geheim metronet, bunkers en andere complexen. (Red: *Berglopers, kanaalvolgers, rivierafzakkers, metrovorsers, bunkerjongens, wat is eigenlijk de correcte naam voor de Russische troglofielen?*)

**“Grotten van Wonck”** (De Weekkrant van 4-10 december 2013): niet in één grot, maar in beide stelsels van **Les Grottes du Lovain** in Wonck wordt voor de 18e keer de drukbezochte kerstmarkt georganiseerd. Over een lengte van in totaal 700 meter tonen 80 standhouders hun snuisterijen. Jaarlijks vinden meer dan 10.000 bezoekers de weg naar de grotten daar. Natuurlijk een stuk minder dan de markten in Valkenburg, maar gezien de structuur en de omvang van het ondergrondse landschap is dat “een pak volk”.

**“Volkstelling in zandsculpturen”** (DdL van 11 december 2013): zes weken lang waren ze in de weer in de **WILHELMINAGROEVE** in Valkenburg. Zestien kunstenaars uit binnen- en buitenland verwerkten er maar liefst 770 ton aan zandkorrels voor de derde editie van **Magisch Zand**, dat dit keer als thema heeft de volkstelling die keizer Augustus uitschreef. In diverse nissen in de grot zijn zandsculpturen te zien van de barre tocht die Jozef en Maria per ezel moesten maken van Nazareth naar Bethlehem om zich te laten registreren. Uiteraard ontbreekt ook de megakerststal van zand niet. Magisch Zand, dat vorig jaar 44.000 bezoekers trok, is te zien tot en met 5 januari.

**“Breuk partijen lichtshow grot”** (DdL van 12 december 2013): de BV Limburg gaat alleen verder met de realisatie van een lichtshow in de **GEMEENTEGROT**, nu de lokale ondernemers van Magisch Valkenburg zich terugtrekken. BV Limburg werd eerder door het college uitgekozen om de show te realiseren, maar ze verkoos voor een samenwerking met Magisch Valkenburg, dat ook een plan hadden ingediend voor een licht- en geluidshow. Deze laatste wil verder niet toelichten waar het geschil van mening precies over gaat. Toch vallen over en weer verwijten. (Commentaar red: *t Is wel Valkenburg, hè. Dus het is VREIGELE bie de BÖK...*)

Met dank aan de trouwe correspondenten Johan Janssen, Jan Paul van der Pas, Herman de Swart en Aldo Voûte

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u altijd terecht op het bekende adres: Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne-Riemst. Telefoon/fax 012-454059. E-mail: [tbreuls@telenet.be](mailto:tbreuls@telenet.be)

# Volgende ledenavond: Vrijdag 10 januari 2014 Aanvang 19.30 uur!

De SOK-Info redactie heeft het recht om een aangeboden artikel te weigeren. De geplaatste artikelen vertegenwoordigen niet automatisch de standpunten van de SOK-Info redactie of die van het SOK-bestuur.

## **Groeven in beheer bij de stichting Ir. D.C. van Schaik:**

Bovengenoemde organisatie heeft een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Voor het bezoeken van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder.

### **Bij inbraak in één van deze groeven:**

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direct melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1<sup>e</sup> Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hieronder.

2<sup>e</sup> Olav Hensing, Technische Commissie: 06 - 557 78 846.

3<sup>e</sup> Ieder bestuurslid van de Van Schaikstichting. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina 2.

De Van Schaikstichting stelt zich ten doel de afsluiting van de groeve binnen 24 uur te herstellen.

Voor meer informatie: [www.vanschaikstichting.nl](http://www.vanschaikstichting.nl)

<b>Groeve:</b>	<b>Beheerder:</b>	<b>Telefoon:</b>
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212 45 40 59
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Pim Houben	00-3212 21 33 42
Gewandgroeven	Hub Geurts	043-601 24 16
Heerderberg (niet toegankelijk)	Jan Laumen	043-364 18 03
Heideberggroeve	Hub Geurts	043-601 24 16
Houbensbergske		
Groeve de Keel	Luc Walschot	00-3212 44 13 50
Koeleboschgroeve		
Groeve Eys	Ger Wishaupt	046-475 13 99
Keldertjes Slavante	Wil Ramaekers	043-364 52 39
Nieuwe Groeve	Stefan Jerzykowski	
Roothergroeve	John Hageman	043-364 54 19
Scharnderberg	John Knubben	043-361 12 27
Scheuldergroeve	Marco Slieker	045-522 39 74
Theunisgroeve	Paul Magiels	

### **De Sint-Pietersberg:**

De Sint-Pietersberg wordt beheerd door de Vereniging Natuurmonumenten. De SOK heeft een collectieve onderzoeksvergunning voor de Zonneberg, het Noordelijk Gangenstelsel en het gebied onder het Fort.

Onderzoeksaanvragen moeten ingediend worden bij het secretariaat van de SOK.

Toezichthouder van de beide groeven is Harm Hovens, telefoon: 06-558 25 192.

Bij onraad of calamiteiten kunt u ook de boswachter, Tim Koumans, contacteren, telefoon: 06-832 15 415.



De SOK-Info

is een uitgave van de  
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven,  
Natuurhistorisch Genootschap Limburg.